

Resultat av remiss för begrepp inom katastrofmedicinsk beredskap

Begreppen i denna remiss är resultatet av ett terminologiarbete inom projektet Implementering av gemensamma grunder vid samhällsstörningar i landstingen, och har fokus på särskild sjukvårdsledning. Begreppen har förankrats genom en bred nationell remiss. Synpunkter på termer, definitioner och anmärkningar har lett till vissa ändringar av de förslag som skickats ut.

Remissen avslutades den 24 maj 2018.

Innehåll

Resultat av remiss för begrepp inom katastrofmedicinsk beredskap	1
Bakgrund	1
Resultat	2
Sammanställning av synpunkter	2
Slutgiltig termlista	4

Bakgrund

Projektet Implementering av gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar i landstingen tog under hösten 2017 fram processer för tjänsteman i beredskap (TiB) och för särskild sjukvårdsledning. Projektet var initierat av Socialstyrelsen, enheten för krisberedskap.

Terminologiarbetet bedrevs parallellt med framtagandet av processen. Flera samverkande parter har varit involverade: Socialstyrelsen, MSB, Sjöfartsverket, Försvarmakten och landsting och regioner.

Ett av de viktigaste resultaten av terminologiarbetet var förslaget att ersätta allvarlig händelse med särskild händelse. Förslaget tillstyrktes av samtliga remissinstanser.

Resultaten har publicerats i Socialstyrelsens termbank i oktober 2018.

Resultat

Remissen skickades till 165 remissinstanser, av vilka 65 svarade i svarsmallen. Fyra remissinstanser valde att svara i separata dokument.

I samband med terminologiremissen passade projektet på att föreslå gemensamma förkortningar av vissa uttryck: särskild sjukvårdsledning (SSL), sjukvårdsledare (SjvL), medicinskt ansvarig (MA), prehospital sjukvårdsledning (PS). De flesta remissinstanser, cirka 95 %, ställde sig positiva till de föreslagna förkortningarna. Publicering i termbanken var aldrig aktuell; synpunkterna hämtades in som en allmän sondering.

Generellt har remissinstanserna gett positiv återkoppling på föreslagna termer, definitioner och anmärkningar. Tabell 1 nedan visar hur remissvaren har fördelats i svarsmallen.

Tabell 1 Svar enligt svarsmallen (i procent)

Term	Ja term	Nej term	Ja def.	Nej def.	Ja anm.	Nej anm.
särskild händelse	100,0	0,0	84,8	15,2	92,3	7,7
katastrofmedicinsk beredskap	100,0	0,0	89,1	10,9	–	–
tjänsteman i beredskap	95,3	4,7	95,3	4,7	95,3	4,7
särskild sjukvårdsledning	100,0	0,0	93,8	6,3	98,4	1,6
inriktning	96,9	3,1	92,2	7,8	93,8	6,3
samordning	98,4	1,6	95,3	4,7	98,4	1,6
sjukvårdsledare	100,0	0,0	95,3	4,7	98,4	1,6
medicinskt ansvarig	96,9	3,1	93,8	6,3	95,3	4,7
prehospital akutsjukvård	98,4	1,6	93,8	6,3	–	–
prehospital sjukvårdsledning	100,0	0,0	92,2	7,8	93,8	6,3

Sammanställning av synpunkter

Arbetsgruppen har gått igenom alla synpunkter och kommentarer, såväl i svars-mallen som in de separata dokumenten, och tittat särskilt på nej-svaren. Vid genomgången gjordes därmed vissa ändringar. Se tabell 2 nedan för information begrepp för begrepp.

Tabell 2 Revideringar efter remissen

särskild händelse

Enligt förslag vid remissen har anmärkningen förtydligats genom att händelser har ersatts av samhällsstörningar. Formuleringen ”misstanke eller hot om sådana [samhällsstörningar]” täcker in neutrala händelser av typen publika evenemang, som också ska omfattas av begreppet.

Några remissinstanser föreslog andra exempel i uppräkningslistan. Arbetsgruppen beaktade förslagen och beslöt att stryka väpnat angrepp.

katastrofmedicinsk beredskap

Några remissinstanser upplevde definitionen otydlig i fråga om vad negativa konsekvenser innebär och för vem de ska minimeras. Därför lade arbetsgruppen till en förtydligande anmärkning: Exempel på negativa konsekvenser är fysiska och psykiska följdverkningar för de drabbade.

Någon remissinstans menade att termposten borde kompletteras med information om förhållandet mellan katastrofmedicinsk beredskap och samhällets krisberedskap. Arbetsgruppen gjorde dock bedömningen att ett sådant tillägg inte kan göras utan att förhållandet utreds först.

tjänsteman i beredskap

Ett par remissinstanser föreslog termen tjänsteperson i beredskap, eftersom vissa kommuner ändrat till det. Det var dock aldrig aktuellt att revidera termen eftersom merparten av svaren tillstyrkte tjänsteman i beredskap.

Några remissinstanser ville att termbankens termpost antingen skulle använda formuleringar från Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, eller vänta med publiceringen och utreda begreppet ytterligare för att harmonisera det med nämnda förordning. Arbetsgruppen ansåg dock att definitionen och anmärkningen ger en korrekt bild av vad begreppet står för inom särskild sjukvårdsledning.

särskild sjukvårdsledning

Det kom in flera olika synpunkter på definitionens överordnade term funktion som delvis valts för att definitionen skulle harmonisera med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2013:22) om katastrofmedicinsk beredskap.

Arbetsgruppen ändrade till ledningsfunktion som förtydligar det mandat att leda som särskild sjukvårdsledning har.

inriktning

Arbetsgruppen kom fram till att inte publicera begreppet i Socialstyrelsens termbank eftersom det inte specifikt tillhör fackområdet vård och omsorg.

Termen med den föreslagna definitionen är dock central i processen för särskild sjukvårdsledning och återfinns i MSB:s publikation Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar.

samordning

Socialstyrelsens terminologer föredrog den definition som redan fanns i termbanken. Remissens föreslagna definition återfinns i MSB:s publikation Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar.

sjukvårdsledare

En remissinstans tyckte att samverka borde läggas till i definitionen. Men arbetsgruppen menade att beslutet att samverka ingår i att leda arbetet. Att samverka är en viktig del av arbetet hör inte hemma i definitionen av själva begreppet.

Några remissinstanser tyckte att det var problematiskt att anmärkningen talade om att sjukvårdsledare och medicinskt ansvarig kan vara en och samma person, eftersom det i många fall behövs två personer som tar varsin roll. Arbetsgruppen valde att stryka anmärkningen.

medicinskt ansvarig

Arbetsgruppen strök anmärkningen om att medicinskt ansvarig och sjukvårdsledare kan vara en och samma person, eftersom flera remissinstanser tyckte att påståendet var problematiskt. Arbetsgruppen förenklade och förtydligade även resten av anmärkningen utifrån remissvarens förslag.

prehospital akutsjukvård

Ett antal remissinstanser misstolkade definitionen som att personalen som agerade inte tillhörde någon vårdenhet. Arbetsgruppen förtydligade därför definitionen genom att ändra ordföljd.

prehospital sjukvårdsledning

Efter remissen reviderade arbetsgruppen definitionen för att den skulle harmonisera med övriga termposter i termbanken.

Slutgiltig termlista

term	definition	Anmärkning
särskild händelse (reviderad)	händelse som är så omfattande eller krävande att resurserna måste organiseras, ledas och användas på särskilt sätt	<p>Särskild händelse används inom hälso- och sjukvård för olika typer av samhällsstörningar, inklusive misstanke eller hot om sådana. Exempel: transportolyckor, explosioner, bränder, utbrott av allvarlig smitta, spridning av farliga ämnen, infrastrukturstörningar, publika evenemang, statsbesök samt psykosocial påverkan på samhället.</p> <p>Särskild händelse används inom hälso- och sjukvård för olika typer av samhällsstörningar, inklusive misstanke eller hot om sådana. Exempel: transportolyckor, explosioner, bränder, utbrott av allvarlig smitta, spridning av farliga ämnen, infrastrukturstörningar, publika evenemang, statsbesök samt psykosocial påverkan på samhället.</p> <p>I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2013:22) om katastrofmedicinsk beredskap används termen allvarlig händelse.</p>
katastrofmedicinsk beredskap (reviderad)	beredskap att bedriva hälso- och sjukvård i syfte att minimera negativa konsekvenser vid särskild händelse	<p>Exempel på negativa konsekvenser är fysiska och psykiska följdverkningar för de drabbade.</p> <p>Se även Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2013:22) om katastrofmedicinsk beredskap. Föreskriftens definition skiljer sig något från termbankens. (2018)</p>
tjänsteman i beredskap (reviderad)	ständigt bemannad funktion som ansvarar för att initialt hantera information om misstänkt särskild händelse	<p>Tjänsteman i beredskap har till uppgift att ta emot larm och verifiera inkomna uppgifter. Därefter ingår i uppdraget att antingen åstadkomma inriktning och samordning av sjukvårdens insatser genom samverkan, eller besluta att etablera särskild sjukvårdsledning för den egna ledningsnivån.</p> <p>Tjänsteman i beredskap finns på nationell och regional nivå.</p> <p>Tjänsteman i beredskap förkortas TiB.</p>

term	definition	Anmärkning
särskild sjukvårdsledning (reviderad)	ledningsfunktion som åstadkommer inriktning och samordning av hälso- och sjukvårdens insatser vid särskild händelse	Särskild sjukvårdsledning åstadkommer inriktning och samordning genom ledning och samverkan, och kan förekomma på lokal, regional och nationell nivå.
sjukvårdsledare (reviderad)	hälso- och sjukvårdspersonal som leder sjukvårdens arbete	Sjukvårdsledare utses när särskild sjukvårdsledning eller prehospital sjukvårdsledning etableras.
medicinskt ansvarig (reviderad)	legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som prioriterar och beslutar om medicinska åtgärder	Medicinskt ansvarig är en tilldelad roll som till exempel förekommer när särskild sjukvårdsledning och prehospital sjukvårdsledning etableras. Rollen förekommer också inom kommunal vård och omsorg.
prehospital akut-sjukvård (reviderad)	omedelbara medicinska insatser som utförs utanför vårdenhet av hälso- och sjukvårdspersonal	
prehospital sjukvårdsledning (ny)	ledningsfunktion inom ambulanssjukvården som åstadkommer inriktning och samordning av hälso- och sjukvårdens insatser utanför vårdenhet	Prehospital sjukvårdsledning åstadkommer inriktning och samordning genom ledning och samverkan, och förekommer på lokal nivå.

Utöver resultatet som redovisas i tabellen, reviderades fem termposter i termbanken som en konsekvens av övergången till särskild händelse: katastrofmedicinsk beredskapsplan, katastrof, stor olycka, PKL-grupp, POSOM-grupp.